

ضوابط بر نامه
دستیاری فوق تخصص
رشته روانپزشکی اطفال

عنوان رشته: فوق تخصصی روانپزشکی اطفال

تعریف رشته :

روانپزشکی اطفال شاخه ای از روانپزشکی است که به آموزش، پژوهش، مشاوره، پیشگیری، تشخیص، درمان جامع و توان بخشی (rehabilitation) اختلال ها و مشکلات روانی، در هر دو جنس در محدوده سنی از ابتدای تولد تا ۱۸ سال می پردازد. در این دوره دستیاران فوق تخصصی با ارزیابی جامع کودک و نوجوان، اختلالات و مشکلات روانپزشکی کودک و نوجوان، روش ها و اقدام های مختلف درمانی، ارزیابی وضعیت خانواده و مسایل تربیتی، اقتصادی و اجتماعی آن، اصول عمومی روان داروشناسی در کودکان و نوجوانان آشنا خواهند شد و آموزش مفصلی درباره خدماتی همچون آموزش خانواده و خانواده درمانی، روان درمانی انفرادی، درمان های شناختی، رفتاری، مشاوره، گروه درمانی و به کار گیری شبکه های حمایت اجتماعی خواهند دید.

طول دوره آموزشی :

دستیاران فوق تخصصی رشته روانپزشکی اطفال باید، در طی دو سال آموزش دوره دستیار، به تدریج توانایی های لازم در حیطه شناخت، نگرش و مهارت را در چارچوب اهداف کلی و بینابینی تدوین شده، با حضور و استفاده مداوم از کلیه امکانات آموزشی و با نظارت اعضای هیأت علمی در مراحل گوناگون آن کسب کنند و در پایان دوره بتوانند به صورت مستقل به حرفه خود اشتغال ورزند.

تشکیلات سازمانی

الف : دانشکده پزشکی

- ۱- برنامه دستیار فوق تخصصی تحت سرپرستی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد می باشد..
- ۲- ضروری است دانشکده مذکور :

الف: برنامه های دستیار را تحت پوشش گروه آموزشی رشته مربوطه به اجرا درآورد.

ب- هیأت علمی امکانات و منابع مالی مورد نیاز برای امور آموزشی، درمانی و پژوهشی و تسهیلات رفاهی دستیاران فوق تخصصی را، که برای اخذ مجوز هر برنامه دستیار لازم می باشند، تأمین نماید.

ب : مراکز آموزشی

- ۱- برنامه دستیار فوق تخصصی می تواند به طور کامل در یک یا چند مرکز آموزشی اجرا شود. در صورت کافی نبودن امکانات مراکز آموزشی دانشگاهی، دانشکده پزشکی می تواند با کسب موافقت شورای آموزشی دانشگاه از امکانات مراکز دولتی و غیر دولتی غیر دانشگاهی استفاده نماید.

۲- لازم است در مورد هر یک از مراکز آموزشی، موافقت گروه آموزشی مربوطه، شورای آموزشی دانشکده پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه در این زمینه موجود باشد. در مورد مراکز غیر دانشگاهی موافقت رسمی بالاترین مسئول آن مرکز ضروری است.

۳- لازم است در مورد هر یک از مراکز موضوع بند ۲، موارد زیر مشخص باشد :

الف- عنوان و نوع مرکز آموزش دهنده (بیمارستان، مرکز تحقیقات، مرکز خدماتی، درمانی)

ب- مدت زمان حضور دستیاران فوق تخصصی در مرکز آموزش دهنده مزبور

پ- مسئول آموزش دستیاران فوق تخصصی در مرکز آموزش دهنده

ت- اهداف آموزشی در نظر گرفته شده برای طی دوره در آن مرکز

ث- وظایف و مسؤولیت های دستیاران فوق تخصصی در مرکز آموزش دهنده

ج- در صورتی که در مرکز آموزش دهنده مزبور، دستیاران فوق تخصصی برنامه های دستیاری دیگری نیز به طور

همزمان آموزش می بینند، لازم است نوع رابطه دستیاران فوق تخصصی با یکدیگر در ارتباط با فعالیت های آموزشی و مراقبت از بیماران دقیقاً مشخص باشد.

لازم است موارد فوق به اطلاع دستیاران فوق تخصصی و اعضای هیأت علمی مربوطه برسد.

۴- لازم است نیروی انسانی و امکانات به کار گرفته شده در هر یک از مراکز آموزش دهنده مشارکت کننده در برنامه دستیاری برای تأمین اهداف آموزشی در نظر گرفته شده برای آن مرکز، بر اساس ضوابط برنامه دستیاری فوق تخصصی مربوطه کافی باشد.

پ- کارکنان

ضروری است برنامه دستیاری فوق تخصصی ، افراد متخصص، فنی و کارکنان دیگری را، که برای امور اداری- اجرایی و هدایت آموزش برنامه دستیاری مورد نیاز است، در چارچوب ضوابط و مقررات در اختیار داشته باشد. کمیته، نیازهای رشته را به کارشناسان ویژه در رشته های مختلف را در کادر زیر مشخص می نماید.

کارکنان ویژه مورد نیاز :

کار درمانگر

مددکار اجتماعی

روانشناس (کارشناس ارشد بالینی)

روان پرستار

کارشناس آموزش

ج- مدیر برنامه فوق تخصصی دستیاری

مدیر برنامه فوق تخصصی دستیاری و اعضای هیأت علمی، مسؤول اجرای برنامه می باشند. این مسؤولیت ها شامل امور مربوط به آموزش، نظارت، ارزیابی و ارتقای دستیاران فوق تخصصی، مراقبت از بیماران، فعالیت های دانش پژوهی و ثبت و نگهداری مدارک مربوط به مجوز برنامه می باشد.

ضوابط مربوط به مدیر برنامه

لازم است یک نفر از اعضای هیأت علمی هر برنامه به عنوان مدیر برنامه دستکاری فوق تخصصی، زیر نظر گروه آموزشی رشته مربوطه، مسؤولیت برنامه را بر عهده داشته باشد: این فرد به پیشنهاد اعضای هیأت علمی برنامه و توسط مدیر گروه منصوب می گردد.

دوره فعالیت مدیر برنامه دو سال است و انتخاب مجدد وی بلامانع می باشد.

تبصره: تطبیق مسؤولیت های مدیر برنامه دستکاری فوق تخصصی با مدیر گروه به منظور عدم تداخل به عهده دانشکده پزشکی است.

الف- شرایط احراز سمت مدیر برنامه دستکاری فوق تخصصی:

دارای دانشنامه تخصصی معتبر و مورد تأیید در رشته مربوطه باشد.
عضو هیأت علمی آموزشی یکی از مراکز آموزشی مشارکت کننده در برنامه دستکاری باشد.
از توانایی و تجربه بالینی، آموزشی، پژوهشی و اجرایی لازم و مستند برخوردار باشد.
سابقه درخشان علمی، آموزشی و اخلاقی داشته باشد.
مسؤولیت اجرایی سنگینی (به تشخیص گروه) نداشته باشد.
برای برنامه ریزی و نظارت بر اجرای برنامه آموزش دستیاران فوق تخصصی، وقت کافی صرف نماید.
توانایی همکاری و تعامل مثبت و سازنده با گروه آموزشی و دستیاران فوق تخصصی داشته باشد.
در برابر پیشنهادات سازنده و مثبت انعطاف پذیر باشد.

ب- وظائف مدیر برنامه دستکاری فوق تخصصی:

مسؤولیت و وظایف:

الف- اختصاص دادن وقت کافی جهت انجام وظایف محوله و حصول اطمینان از تحقق اهداف آموزشی برنامه دستکاری فوق تخصصی

ب- نظارت و سازماندهی برنامه آموزشی و پژوهشی بر اساس برنامه و ضوابط رشته مربوطه. ضروری است متن مذکور در اختیار کلیه دستیاران فوق تخصصی و اعضای هیأت علمی قرار گیرد:

- هدایت و نظارت بر تمامی فعالیت های آموزشی در کلیه مراکز آموزشی مشارکت کننده در برنامه دستکاری

- تهیه شرح وظائف و مسؤولیت های دستیاران فوق تخصصی و سلسله مراتب نظارتی ایشان در فعالیت های آموزشی و پژوهشی مختلف به شکل واضح و روشن، با همکاری اعضای هیأت علمی بر اساس این متن به نظارت بر عملکرد دستیاران فوق تخصصی بپردازند:

- برنامه ریزی و نظارت بر ارزیابی دستیاران فوق تخصصی
- لازم است مدیر برنامه با راه اندازی کمیته های مربوطه که با شرکت اعضای هیأت علمی و دستیاران فوق تخصصی تشکیل می شود نسبت به نظارت و سازمان دهی برنامه آموزشی اقدام نماید.
- (اعضای هیأت علمی به پیشنهاد مدیر برنامه توسط مدیر گروه منصوب می گردند).
- پ- پیشنهاد و پیگیری استخدام اعضای هیأت علمی جدید متناسب با نیاز برنامه دستیاران فوق تخصصی با موافقت گروه آموزشی
- ت- شرکت در فعالیت های آموزشی، بالینی و دانش پژوهی
- چ- تهیه گزارش از برنامه دستیاران به درخواست کمیته تدوین برنامه آموزشی، که لازم است قبلاً به تأیید مدیر گروه برسد.
- ح- مطلع ساختن کمیته تدوین برنامه آموزشی از تغییرات عمده در برنامه دستیاران، به ویژه هر گونه تغییر در تعداد اعضای هیأت علمی، تعداد و تنوع بیماران و مراکز آموزشی، تعداد دستیاران فوق تخصصی (ناشی از تمدید دوره یا انصراف دستیاران فوق تخصصی)، و هر گونه تغییر در برنامه چرخش های دستیاران فوق تخصصی. بدیهی است اطلاعات لازم توسط مراجع مربوطه در اختیار مدیر برنامه قرار می گیرد.
- ج- شرح اختیارات مدیر برنامه دستیاران فوق تخصصی :
- مسئولین اجرایی دانشگاه نیز ملزم هستند که اختیارات اداری و اجرایی لازم برای انجام این وظیفه را به مدیر برنامه اعطا نمایند.
- در صورت زیاد بودن تعداد دستیاران فوق تخصصی در یک برنامه آموزشی، مدیر برنامه دستیاران فوق تخصصی می تواند از همکار یا همکارانی به عنوان معاون مدیر برنامه آموزشی استفاده نماید.
- بدیهی است مدیر برنامه از طریق مدیر گروه و با در نظر گرفتن کلیه شرایط و اولیت ها پیگیری های لازم را به عمل می آورد.

نیروی انسانی

الف- اعضای هیأت علمی

حداقل تعداد هیأت علمی و رتبه های آنان، در مقاطع و شرایط مختلف، توسط مراجع قانونی مشخص شده است، لیکن در مواقعی که عملکردهای خاصی برای اعضا پیش بینی شده کمیته پیشنهاد خود را در محل زیر ارائه می نماید.

گرایش و تعداد مورد نیاز :

حداقل ۴ نفر روانپزشک اطفال برای پذیرش دو دستیار فوق تخصصی که یک نفر از آنها دانشیار یا استاد باشند.

شرایط

- لازم است اعضای هیأت علمی :

الف- دارای شناسنامه تخصصی معتبر یا PHD در ایران در رشته روانپزشکی اطفال یا روانشناسی بالینی یا مدارک

معتبر در ایران در رشته های دیگر مرتبط و مورد نیاز برنامه دستیاران باشند.

ب- عضو هیأت علمی آموزشی یکی از مراکز آموزشی مشارکت کننده در برنامه باشند.

پ- از توانایی های آموزشی، بالینی و دانش پژوهی لازم برخوردار باشند.

شرح وظایف :

لازم است اعضای هیأت علمی :

- الف- در زمینه تدوین و اجرای برنامه آموزشی، نظارت بر دستیاران فوق تخصصی، ارزیابی و ارتقای ایشان، فعالیت های دانش پژوهی و مراقبت از بیماران، با مدیر برنامه دستگیری همکاری نمایند.
 - ب- از اهداف آموزشی برنامه پیروی کنند.
 - پ- مدت زمان کافی برای آموزش و نظارت بر عملکرد دستیاران فوق تخصصی اختصاص دهند.
 - ت- در آموزش دستیاران فوق تخصصی و نظارت بر عملکرد ایشان مشارکت فعال داشته باشند.
 - ث- در جهت ارتقای توانایی های آموزش بالینی و تدریسی خود تلاش نمایند، از جمله در برنامه های آموزشی که توسط مراجع ذیربط به این منظور برگزار می گردد، شرکت کنند.
 - ج- در جهت ارتقای دانش تخصصی خود و به روز نگه داشتن آن تلاش کنند.
 - چ- در فعالیت های دانش پژوهی شرکت نمایند.
- کمیته تدوین برنامه آموزشی در صورت صلاحدید می تواند در هر یک از موارد فوق معیارهای لازم را تعیین نماید.

پاره ای از مقررات مربوط به دستیاران فوق تخصصی

۱- پذیرش :

۱-۱- پذیرش (ضوابط ورود)

پذیرش دستیار فوق تخصصی اطفال در هر برنامه دستگیری از طریق آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی اطفال ، که توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی و بر اساس مقررات و روش های مصوب برگزار می شود، صورت می گیرد.

۱-۲- ظرفیت پذیرش دستیار فوق تخصصی اطفال :

الف- حداکثر و حداقل ظرفیت پذیرش دستیار بر اساس تعداد و توانایی های علمی و حرفه ای اعضای هیأت علمی، تعداد و تنوع بیماران و منابع و امکانات مراکز آموزشی مربوطه توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی تعیین می گردد.

۱-۳- تعیین و توزیع ظرفیت پذیرش دستیار فوق تخصصی اطفال :

در هر سال تحصیلی توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی، بر اساس درخواست دانشگاه، بررسی های انجام شده در زمینه نیاز کشور به متخصصان این رشته و با نظرخواهی از کمیته تدوین برنامه آموزشی برنامه های دستگیری این رشته انجام می شود. ضروری است ظرفیت پذیرش اعلام شده برای هر یک از برنامه های دستگیری از حداکثر تعداد ظرفیت مصوب کمیسیون تدوین و برنامه ریزی برای آن برنامه تجاوز ننماید.

۲- شروع دوره دستگیری فوق تخصصی اطفال :

۲-۱- شرایط شروع دوره :

- از پذیرفته شدگان آزمون ورودی دستگیری فوق تخصصی به استثنای مشمولین سهمیه مناطق محروم توسط دانشگاهها تعهد عام اخذ خواهد شد

- تعیین محل خدمت دستیاران فوق تخصصی پس از فارغ التحصیلی به عهده وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی می باشد.

- پذیرفته شدگانی که با مأموریت آموزشی از وزارتخانه، نهادها و سازمان ها (به استثنای دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) برای تحصیل به رشته فوق تخصصی وارد می شوند، ملزم به سپردن تعهد محضری به محل خدمت استخدام خود هستند. فرد یا سازمان مربوطه موظف به پرداخت شهریه و کلیه هزینه های تحصیلی برابر ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد

۲-۲- ثبت نام

پذیرفته شدگان قطعی دستگیری فوق تخصصی اطفال موظفند از اول لغایت ۱۵ شهریور ماه سال مربوطه، به دانشگاه های ذیربط مراجعه و طبق ضوابط و مقررات نسبت به ثبت نام، سپردن تعهد محضری و ارائه مدارک لازمی که از سوی دانشگاه ها تعیین خواهد شد اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت نام قطعی داوطلبینی که تا پایان شهریور ماه فارغ التحصیل می شوند و یا خدمت قانونی و نظام وظیفه را به پایان می رسانند، در پایان شهریور ماه صورت می گیرد. در هر صورت مراجعه پذیرفته شدگان جهت اعلام وضعیت در تاریخ فوق الذکر (اول تا ۱۵ شهریور) الزامی است.

۲-۳- زمان شروع دوره:

کلیه پذیرفته شدگان پس از انجام ثبت نام قطعی موظف می باشند که از اول مهرماه سال مربوطه، دوره دستگیری را شروع نمایند. (به استثنای مواردیکه در آیین نامه های دستگیری آورده شده است).

۳- شرح وظایف دستیاران فوق تخصصی:

۳-۱- طیف فعالیتها:

دستیاران فوق تخصصی موظفند طبق برنامه ای که از طرف گروه آموزشی مربوطه تنظیم می شود، در فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و درمانی، از جمله کلاسهای نظری، گزارش صبحگاهی، گزارشهای مرگ و میر و گزارش موردی (Case Report)، ژورنال کلاب، کارورزیهای بیمارستانی و درمانگاهی، آزمایشگاهی و کشیکهای بخش و درمانگاه مربوطه و مأموریتهای علمی و طرحهای تحقیقاتی به طور فعال شرکت نمایند.

۳-۲- حداقل ساعت کار در دوران دستگیری فوق تخصصی:

تحصیل در دوره دستگیری فوق تخصصی به طور تمام وقت بوده و بر اساس برنامه ای است که از طرف مدیر گروه تنظیم می شود حداقل ساعت کار به شرح ذیل است:

روزهای شنبه الی چهارشنبه از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۶/۳۰

پنج شنبه ها از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۲/۳۰

تبصره ۱: گزارش ماهانه حضور و غیاب و کارکرد دستیاران فوق تخصصی، توسط روسای بخش ها به معاونین آموزشی گروه با مدیر گروه مربوطه و از طریق معاونین مراکز، به دانشکده زیربط ارسال خواهد شد.

تبصره ۲: پرداخت کمک هزینه تحصیلی منوط به ارائه گزارش کار ماهانه دستیاران فوق تخصصی می باشد.

تبصره ۳: افزایش سنوات تحصیلی با تمدید دوره دستیاران فوق تخصصی تابع مقررات مربوطه خواهد بود.

۳-۳- برنامه کشیک دستیاران فوق تخصصی: حداقل برنامه کشیک دستیاران فوق تخصصی در زمینه های بالینی به شرح زیر خواهد بود.

* سال اول ۱۲ کشیک در ماه

* سال دوم ۱۰ کشیک در ماه

حکم آموزشی دستیار یکساله است و صدور حکم سال بالاتر بعد از احراز شرایط ارتقای سالیانه می باشد.

۳-۴- دستیار ارشد:

همه ساله دونفر از بین دستیاران فوق تخصصی سال آخر در هر گروه آموزشی بیمارستانی، با توجه به کفایت، تعهد، وجدان کاری و میزان فعالیت آنها، توسط دستیاران فوق تخصصی پیشنهاد، و از بین آنها یک نفر به تأیید شورای گروه انتخاب و با حکم رئیس دانشکده به عنوان دستیار ارشد منصوب می شود.

تبصره: وظایف دستیار ارشد به موجب آئین نامه ای است که به پیشنهاد مدیر گروه و تصویب رئیس دانشکده پزشکی مربوطه به اجرا گذاشته می شود.

۴- مقررات انضباطی:

تخلف دستياری نظیر:

غیبت غیر موجه، سهل انگاری در انجام وظایف، استفاده غیر مجاز از امکانات، اموال و اسناد دانشگاه، اعتیاد ارتکاب به اعمال خلاف شرع اسلام، القاء اندیشه های الحادی و توهین به مقدسات اسلامی توسط هیأت های رسیدگی مورد بررسی قرار خواهد گرفت و با فرد متخلف برابر مقررات برخورد خواهد شد.

مقررات انضباطی عبارت خواهند بود از:

اخطار کتبی، تعلیق از دوره آموزش، اخراج

تذکر بسیار مهم: چون دستیاران فوق تخصصی برای دستیاران تخصصی و دانشجویان خواسته و یا ناخواسته به عنوان الگو قرار می گیرد و ارتباطات احترام آمیز با بیماران، اساتید، کارورزان، کارآموزان، پرستاران، همکاران و کارکنان از اموری است که دستیاران فوق تخصصی باید به صورت کاملاً ویژه به آن عمل نمایند.

۵- ثبت و دفاع از پایان نامه:

۵-۱- کلیات:

بر اساس مقررات موجود در دوره های فوق تخصصی پزشکی دستیاران فوق تخصصی برای اخذ مدرک تحصیلی ملزم به ارائه پایان نامه می باشند.

مسئولیت اجرای آئین نامه اجرایی پایان نامه ها با معاونت پژوهشی دانشکده های تابعه دانشگاه می باشد.

ارزیابی دستیاران فوق تخصصی : (Student Assessment)
الف- روش های ارزیابی (Assessment Methods):

* امتحانات کتبی

* امتحانات ASCE

* مصاحبه بالینی دستیار با بیمار

* استفاده از شیوه DOPS (directed observation procedural):

* استفاده از log book و نظارت مستمر آن

* استفاده از فرم ارزیابی درون بخشی

ب : دفعات ارزیابی (periods observation procedural)

* امتحانات کتبی دستیاران فوق تخصصی بصورت حداقل سالی یکبار انجام می شود.

* نظارت بر log book دستیاران فوق تخصصی بصورت مستمر انجام خواهد گردید

* امتحان دستیاران فوق تخصصی به صورت OSCE یا مصاحبه انفرادی حداقل سالی یکبار

* استفاده از فرم ارزیابی درون بخشی در پایان هر دوره چرخشی

اهداف و پیامدهای مورد انتظار : Expected outcomes

هدف کلی از تربیت دستیار فوق تخصص روان پزشکی، کسب شناخت، نگرش و مهارت لازم برای انجام وظیفه بعنوان روان پزشک اطفال و عضوی مؤثر از تیم پزشکی برای تشخیص، درمان و پیشگیری کلیه اختلال های روانپزشکی اطفال، به منظور حفظ و ارتقای سلامت فرد فرد جامعه است.

دستیار فوق تخصصی روانپزشکی اطفال باید در پایان دوره آموزش تخصصی خود:

- ۱- با تاریخچه و سیر تحولات روانپزشکی اطفال در ایران و جهان آشنا باشد.
- ۲- با مبانی زیست شناختی، روان شناختی، اجتماعی، فرهنگی و معنوی بیماری های روانپزشکی اطفال آشنا باشد.
- ۳- توانایی ارزیابی، مشاوره و درمان اختلال های روانپزشکی اطفال، مشکلات روان شناختی و میان فردی و ارایه خدمات مراقبتی مستمر را داشته باشد.
- ۴- توانایی مدیریت و نظارت بر گروه های ارایه کننده خدمات سلامت روان را کسب کرده باشد.
- ۵- مهارت های لازم را برای برنامه ریزی سلامت روان در سطح جامعه (حداقل در حیطه منطقه تحت پوشش مرکز جامع روانپزشکی) پیدا کرده باشد.
- ۶- برای درمان جامع و بازتوان بخشی تمام اختلال های روانپزشکی اطفال و نیز اختلال های شایع طبی مرتبط با روانپزشکی اطفال توانایی و نگرش مناسب را کسب کرده باشد.
- ۷- توانایی انجام پژوهش های کاربردی در رشته روانپزشکی اطفال را کسب کرده باشد.
- ۸- اصول اخلاقی حرفه ای را در کار خویش رعایت نماید.

نقش های دانش آموختگان در جامعه : Roles

دانش آموختگان رشته روانپزشکی اطفال در مقطع فوق تخصصی، نقش های زیر را در جامعه ایفا خواهند نمود:

الف: درمانگر

ب: مشاور

ج- آموزش دهنده

د- پژوهشگر

ه - (Advocater) حافظ منافع

امکانات و منابع

در سال ۱۳۷۹ مرکز بهداشت روانی و روانپزشکی شفا که یکی از بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی مشهد بود منحل گردید و کلیه وظایف آن اعم از آموزشی و درمانی به بیمارستان ابن سینا محول شد. این تحول به نوبه خود مسئولیتها و وظائف بیمارستان ابن سینا را افزایش داد. کلیه خدمات این بیمارستان اعم از آموزشی، تشخیصی و درمانی در ارتباط با اختلالات و ناهنجاریهای روانی است. بیماران مراجعه کننده ممکن است خود ارجاع باشند یا اینکه از منابع مختلفی چون دایره سرپرستی دادگستری، پزشکی قانونی، حوزه نظام وظیفه، زندان، سازمان بهزیستی و ... به این مرکز ارجاع شوند. بیمارستان ابن سینا در زمینی به مساحت ۱۳۱۰۸۸ مترمربع ساخته شده است. حدود ۲۷ هزارمترمربع از این مساحت را ساختمانهای مختلف از جمله بخشها، درمانگاهها، پاراکلینیکها، ساختمان اداری، ساختمان آموزشی، کتابخانه و آمفی تئاتر، تأسیسات و سایر واحد تشکیل می دهد و مابقی به فضای سبز، پارکینگ، زمین ورزشی برای بیماران، خیابان کشی، و محوطه سازی اختصاص یافته است

تعداد تختهای مصوب = ۷۵۰

تعداد تختهای فعال = ۶۴۵

حوزه منابع آموزشی :

در این حوزه عمدتاً میزان کفایت فضا، تجهیزات و امکانات آموزشی با توجه به هدفهای گروه و نیز دوره های آموزشی موجود مورد بررسی قرار می گیرد که از این طریق کاستیها و امکانات بلا استفاده مشخص شده و چگونگی استفاده مؤثر از فضا و تجهیزات تعیین می گردد. ملاکهای آن عبارتند از :

۱-۶- کیفیت، تعداد و تنوع فضاهای آموزشی (کلاسها، بخشها، درمانگاه، آزمایشگاه ...)

۱-۶- کتابخانه (وسعت-تعداد کتب مرجع-تعداد اشتراک مجلات علمی-جدید بودن منابع-میزان دسترسی-

کتابدار)

۳-۶- تجهیزات اطلاع رسانی کامپیوتری

۴-۶- وسایل کمک آموزشی و تناسب آنها با نیازها

۵-۶- میزان استفاده از وسایل کمک آموزشی

۶-۶- تجهیزات بالینی مؤثر در آموزش

۷-۶- کفایت بیماران از لحاظ تعداد، تنوع

برنامه آموزشی

تعریف دقیق فعالیت‌های آموزشی

فعالیت‌های آموزشی شامل آموزش دروس تئوری و عملی بر مبنای کتب مرجع تعیین شده از طرف وزارت بهداشت باشد (در مقطع دستیاری، کارورزی و کارآموزی).

آموزشی توسط اعضاء هیئت علمی گروه انجام می‌شود.

آموزش تئوری در کلاس درس و آموزش عملی بر بالین بیمار در قالب راندهای آموزشی و حضور دستیاران در بخش‌های جانبی فرا بالینی (الکتروآنسفالوگرافی - الکتروکانوالسیون تراپی و ...) باشد.

زمان انجام فعالیت آموزشی در طول هفته به صورت منظم توسط مدیر محترم گروه مشخص و توسط اعضاء گروه انجام شود. هماهنگی در حد لازم با نماینده دستیاران فوق تخصصی و دستیاران تخصصی نیز صورت پذیرد.

تناسب محتوای برنامه آموزشی با اهداف :

برنامه‌های آموزشی با نیازهای علمی و عملی دستیاران فوق تخصصی و تخصص متناسب باشد و به بیماری‌های شایع، بیماری‌های قابل پیشگیری و زمینه‌های آسیب پذیری اجتماعی توجه شود.

مشارکت در برنامه‌ریزی درسی :

برنامه ریزی درسی توسط مسئول مربوطه با مشارکت اعضاء گروه و تأیید مدیر محترم گروه و هماهنگی با نماینده دانشجویان صورت پذیرد.

اجرای برنامه آموزشی :

برنامه آموزشی برای دستیاران فوق تخصصی طبق برنامه آموزشی بدون دستیاران فوق تخصصی باشد
برنامه بازآموزی طبق برنامه تنظیمی دانشگاه و با هماهنگی مدیر محترم گروه و اعضاء گروه باشد

روش‌های تدریس و میزان استفاده از طرح درس :

روش تدریس بر اساس سخنرانی، استفاده از تکنولوژی آموزشی و وسایل کمک آموزشی باشد.
طرح درس بر اساس برنامه بدون دستیاران فوق تخصصی اطفال برای کلیه دروس نوشته و اجرا شود.

یکپارچگی علوم پایه و بالینی :

یکپارچگی علوم پایه و بالینی باید متناسب با برنامه مدون دستیاری فوق تخصصی باشد و استفاده از علوم پایه در حدی که به کیفیت بهتر آموزش و درک بالاتر دستیاران فوق تخصص کمک نماید.

تعریف دقیق فعالیت های آموزشی :

گزارش صبحگاهی (Morning report):

When: روزهای شنبه (ساعت ۹:۳۰-۸:۳۰) دوشنبه (۹:۳۰-۸:۳۰)

Where: در سالن کنفرانس بیمارستان ابن سینا

Who: معرفی بیمار توسط کارورزان و بحث با رزیدنت های سال های مختلف و دستیاران فوق تخصصی ، تکمیل

با استاف مربوطه

Whom: کار آموزان ، کارورزان ، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی

What: معرفی بیماران بستری شده در روز قبل و طرح تشخیصی افتراقی های مناسب و بحث در مورد بیماران

و نحوه برخورد صحیح و اقدامات لازم جهت رسیدن به تشخیص

راند دستیار فوق تخصصی (Resident Round):

When: هر روز از ساعت ۱۰-۱۱:۳۰

Where: در بخش آموزشی اطفال

Who: دستیاران فوق تخصصی

Whom: دستیار تخصصی

What: ویزیت بیماران و بحث مختصر با طرح تشخیص های افتراقی و اقدامات لازم جهت رسیدن به تشخیص

راند عمومی (Grand Round)

When: در روزهای تعیین شده توسط استاد مربوطه (۲ روز در هفته)

Where: در بخش آموزشی اطفال

Who: استادان

Whom: دستیاران تخصصی و فوق تخصصی

What: معرفی بیماران بستری در طول هفته و طرح تشخیص افتراقی های مناسب و نحوه برخورد صحیح و اقدامات

تشخیصی و درمانی مناسب

ژورنال کلاب (Journal club)

When: ۴شنبه ها از ساعت ۸-۹

Where: سالن کنفرانس بیمارستان

Who: اساتید ، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی

Whom : کار آموزان ، کارورزان ، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی
What : آخرین مقالات مروری و جدید (original) و همراه با آمار و روش تحقیق

گزارش مورد (Case report)

When : روزهای سه شنبه از ساعت ۸/۵ تا ۱۰

Where : سالن کنفرانس بیمارستان ابن سینا

Who : دستیاران تخصصی و فوق تخصصی و استادان

Whom : کار آموزان ، کارورزان ، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی

What : مصاحبه و معرفی و شرح یکی از بیماران بستری در بخش با تشخیص اثبات شده و بحث پیرامون بیماری ها

واقدمات تشخیصی و درمانی انجام شده و نحوه مصاحبه و رسیدن به تشخیص

کلاس تئوری اساتید ویژه دستیاران فوق تخصصی :

When : ۲ روز در هفته طبق برنامه مدون

Where : کلاس درس بیمارستان ابن سینا

Who : یکی از استادان طبق برنامه مدون

Whom : دستیاران فوق تخصصی

What : تدریس کتاب LEWIS Child and Adolescent psychiatry

درمانگاههای آموزشی :

When : در روزها و ساعت های تعیین شده براساس برنامه زمانبندی

Where : درمانگاه های بیمارستان ابن سینا و قائم (عج) و دکتر شیخ

Who : استادان

Whom : دستیاران تخصصی و فوق تخصصی

What : معاینه و ویزیت سرپائی بیماران و طرح تشخیص افتراقی ، روش های تشخیصی و درمانی مناسب و اخذ

شرح حال و انجام معاینه دقیق

کنفرانس های بازآموزی :

When : در روزهای تعیین شده توسط بازآموزی

Where : سالن ابن سینا و یا شهید پندی و سالن کنفرانس بیمارستان

Who : اعضای هیئت علمی

Whom : دانش آموخته هاشامل پزشکان عمومی و متخصصین روانپزشکی

What : طرح آخرین اطلاعات روانپزشکی

مقطع دستیاری فوق تخصصی :

۱- امتحان دوره های در پایان هر کورس آموزشی هر ۲ ماه

۲- امتحان کتبی درون بخشی در اردیبهشت ماه

۳- ارزشیابی در پایان هر چرخش دستیاری توسط استاد مربوطه

وجود سایر برنامه های ارزشیابی در حوزه های مختلف و کیفیت آنها :

۱- ارزشیابی اعضای هیئت علمی توسط مدیر گروه به طور سالیانه

۲- ارزشیابی فراگیران در پایان هر دوره

اهداف آموزشی برنامه فوق تخصصی دستیاری :

هدف کلی: از تربیت دستیار رشته روانپزشکی اطفال، کسب شناخت، نگرش و مهارت لازم برای انجام وظیفه بعنوان روانپزشک اطفال و عضوی مؤثر از تیم پزشکی برای تشخیص، درمان و پیشگیری کلیه اختلالات روانپزشکی، به منظور حفظ و ارتقای سلامت فرد فرد جامعه است.

دستیاران فوق تخصصی روانپزشکی باید در پایان دوره آموزشی تخصصی خود :

- ۱- با تاریخچه و سیر تحولات روانپزشکی اطفال در ایران و جهان آشنا باشد.
- ۲- با مبانی زیست شناختی، روانشناختی، اجتماعی، فرهنگی و معنوی بیماری های روانپزشکی اطفال آشنا باشد.
- ۳- توانایی ارزیابی، مشاوره و درمان اختلال های روانپزشکی اطفال، مشکلات روانشناختی و میان فردی، و ارائه خدمات مراقبتی مستمر را داشته باشد.
- ۴- توانایی مدیریت و نظارت بر گروه های ارائه کننده خدمات سلامت روان را کسب کرده باشد.
- ۵- مهارت لازم را برای برنامه ریزی سلامت روان در سطح جامعه (حداقل در حیطه منطقه تحت پوشش مرکز جامع روانپزشکی، پیدا کرده باشد.
- ۶- برای درمان جامع بازتوان بخشی تمام اختلال های روانپزشکی اطفال و نیز اختلال های شایع طبیبی مرتبط با روانپزشکی اطفال، توانایی و نگرش مناسب را کسب کرده باشد.
- ۷- توانایی انجام پژوهش های کاربردی در رشته روانپزشکی اطفال را کسب کرده باشد.
- ۸- اصول اخلاقی حرفه ای را در کار خویش رعایت نماید.

دستیاران فوق تخصصی در پایان سال اول باید :

در حیطه دانش :

- سبب شناسی، همه گیری شناسی، علایم بالینی و آزمایشگاهی، تشخیص افتراقی، سیر، هم ابتلایی ها، و پیش آگهی اختلالات روانپزشکی اطفال را بدانند.
- اصول و روش های مورد استفاه در ارزیابی کودکان و نوجوانان، تفاوت های ارزیابی آن با بزرگسالان، ارزیابی جامع و دقیق کودکان و نوجوانان (از جمله معاینه روانپزشکی، جسمانی و عصبی، بررسی پویایی شناسی خانواده، و سیر رشد و نمو) را بدانند.
- روش های تشخیصی کمکی (از جمله آزمون های روان شناختی و آزمایشگاهی) و روش های تشخیصی خاص برای کودکان (از جمله استفاده از بازی، نقاشی و) را بشناسند.
- اصول عمومی روان داروشناسی (مانند فارماکو کیتیک، فارماکودینامیک، تداخل دارویی، عوارض و ...) در کودکان و نوجوانان را بدانند.
- با عوارض روانی داروهای پرمصرف در کودکان و نوجوانان، و نیز تداخل اثر آنها با سایر داروها آشنا باشند.

- کاربرد درست تشنج درمانی الکتریکی (Electroconvulsive Therapy) در دوره کودکی و نوجوانی را بدانند.
- روش های عمده تصویر نگاری مغز در اطفال را بشناسند.
- اصول روان درمانی انفرادی، درمان های شناختی- رفتاری، مشاوره، گروه درمانی، خانواده درمانی، را بدانند.
- آشنایی با ابزارهای ارزیابی هوش، شخصیت، خلق، انگیزش، یادگیری، توجه و تمرکز، حسی- حرکتی، زبان، حافظه، تفکر، نگرش و آسیب های مغزی، و نیاز کاربردهای آنها داشته باشند و در موارد لزوم برای ارزیابی بیماران کودک و نوجوان استفاده نمایند.
- آشنایی با آزمون های MMPI، بک (Beck)، همیلتون (Hamilton)، ویسکانسین (Wisconsin)، رورشاخ (Rorschach) و داشته باشند و نحوه تفسیر آن را در بیماران کودک و نوجوان بدانند
- جنبه های قانونی و اخلاقی در برخورد با بیماران اطفال را بدانند.
- سبب شناسی، همه گیری شناسی، علایم بالینی و آزمایشگاهی، تشخیص افتراقی، سیر، هم ابتلایی ها، و پیش آگهی اختلال های ناشی از مواد (Substance-induced disorders) را در مورد مواد مختلف (مواد افیونی، حشیش، الکل و) پیش گیری، درمان، بازتوان بخشی، و پی گیری را بدانند.
- عوارض روانپزشکی، طبی، جراحی و اجتماعی- اقتصادی اعتیاد، و تأثیر آن بر بهداشت عمومی جامعه را بدانند.
- عرصه های درمانی (treatment settings) معمول برای اختلال های مرتبط با مصرف مواد (الگوهای پیاپی، موزی، و یک پارچه) و نقاط قوت و ضعف آن ها را بدانند.
- راهبردهای (strategies) پیش گیری اولین (primary prevention) و پیش گیری از عود اعتیاد را بدانند.
- نقش رهبری روان پزشک اطفال را در برنامه درمان اعتیاد، تعامل با بیماران معتاد کودک و نوجوان و ارائه خدمات مشاوره ای به کارکنان عرصه های درمانی اعتیاد را بدانند.
- با روان شناسی پژوهشی و مبانی همه گیری شناسی در روانپزشکی اطفال آشنا شوند.
- با روش های آماری تحلیلی دو متغیره (bivariate) و چند متغیره (multivariate) آشنا شوند.
- با روش های پژوهش در نظام سلامت روان (mental health system research) آشنا شوند.
- مبانی اخلاق در پژوهش های روانپزشکی اطفال را بدانند.

در حیطه مهارت :

- مصاحبه روانپزشکی اطفال، شرح حال، و معاینه حالت روانی بیماران بستری در بخش روانپزشکی اطفال را هدفمند و کامل انجام دهند.
- بتوانند با هیجان های ابراز شده بیمار کودک و نوجوان در طی مصاحبه مدارا کنند.
- راز داری در فراگرد مصاحبه را رعایت نمایند.
- آزمایش های تشخیص طبی و روان شناختی مورد نیاز در روانپزشکی را درخواست نموده و تفسیر نمایند.
- انواع صورت بندی اطلاعات، تشخیص و تشخیص های افتراقی چند محوری بیماران بستری را انجام دهند.
- بتوانند گزارش کامل روانپزشکی را بصورت کتبی و شفاهی ارائه دهند. بتوانند با آگاهی از موارد مصرف، منع مصرف، عوارض و تداخلات دارویی بیماران کودک و نوجوان با اختلال روانپزشکی را درمان نمایند.

- دخالت های درمانی عضوی و غیرعضوی، روان درمانی انفرادی، درمان های شناختی- رفتاری، مشاوره، گروه درمانی، خانواده درمانی، به کارگیری شبکه های حمایت اجتماعی در کودکان و نوجوانان انجام دهند.
- کاربرد تشنج درمانی الکتریکی در بزرگسالان و کودکان را بدانند. و در موارد لزوم از آن استفاده نمایند
- دارو درمانی برای اختلال های اعتیادی، شامل روش های مختلف سم زدایی (detoxification)، دارو درمانی نگه دارنده (maintenance)، و درمان با مواد آنتاگونیست و مواد تهوع آور، پایش بیماران کودک و نوجوان معتاد را انجام دهند.
- روان درمانی برای درمان اعتیاد را انجام دهند.
- نگارش گزارش یا مقاله پژوهشی و Scientific Writing را انجام دهند.

دستیاران فوق تخصصی در پایان سال دوم باید بتوانند :

در حیطه دانش :

- نحوه گرفتن تاریخچه و انجام معاینه عصبی بیماران اطفال را بدانند.
- بیماری های شایع مغز و اعصاب اطفال را تشخیص دهند.
- فوریت های بیماری های مغز و اعصاب اطفال را بشناسند.
- بیماری های شایع مغز و اعصاب را از بیماری های روانپزشکی افتراق دهند.
- روشهای الکتروفیزیولوژی و تصویربرداری دستگاه عصبی را بدانند.
- روش های عمده تصویربرداری مغز کودکان و نوجوانان را بدانند.
- سبب شناسی، آسیب شناسی روانی، همه گیری شناسی، علایم بالینی، تشخیص های افتراقی، درمان و پیش آگهی اختلال های دوره کودکی و نوجوانی و تفاوت های آن با دیگر دوره های رشد را بدانند.
- اهداف و مفاهیم اساسی در زمینه سلامت روان و روانپزشکی جامعه گستر را بدانند.
- پیش گیری سطح اول، دوم، سوم در سلامت روان را بدانند.
- اصول برنامه ریزی در سلامت روان و روانپزشکی جامعه گستر و اصول روش های مراقبت مدیریت شده (managed) را بدانند.
- اجزای سیستم خدمات بهداشتی- درمانی روان پزشکی جامعه گستر را بدانند.
- اصول اقتصاد سلامت روان را بدانند.
- فوریت های روانپزشکی (شامل اقدام به خودکشی، رفتارهای خوشونت آمیز و ... ناشی از اختلال ها و وضعیت های روانپزشکی، عضوی، داروها، مواد و) را بشناسند.
- روش های مداخله در بحران (crisis intervention) را بدانند.
- موارد لزوم بستری کردن بیماری اورژانس را بدانند.
- جنبه های قانونی و اخلاقی را در برخورد با بیماران اورژانس را بدانند.
- اولویت ها و نیازهای برنامه بهداشت روان در ایران را بدانند.
- برنامه ریزی روانپزشکی جامعه گستر را بدانند.

- همه گیری شناسی، معاینه، صورت بندی، تشخیص، سیر، پیش آگهی، و درمان جنبه های روان شناختی و روانپزشکی در بیماران کودک و نوجوان دچار اختلال های جسمانی ناشی از عوامل روان شناختی را بدانند.
- مسایل قانونی، فرهنگی و اخلاقی مرتبط با روان پزشکی مشاوره - رابط کودک و نوجوان را بدانند.
- با پژوهش در روان پزشکی مشاوره - رابط کودک و نوجوان آشنا باشند.
- با پزشکی قانونی در کودکان، نوجوانان آشنا باشند.
- وظایف روان پزشک اطفال در برابر قانون را بدانند.
- ارزیابی مراجعان در گیر با مسایل قانونی و مواجهه با آنان را بدانند.
- ارزیابی ظرفیت و صلاحیت بیماران در موارد رشادت قانونی، مسؤولیت پذیری، تحمل کیفر، وصیت، دادن و کالت، دادن رضایت نامه، عقود و قراردادهای مدیریت اموال، و دیگر موارد مرتبط با حقوق مدنی و فردی بیمار را بدانند.
- موارد حقوقی سهل انگاری و عدم توجه، گواهی خلاف، و موارد خلاف پزشکی (malpractice) را بدانند.
- چگونگی صدور انواع گواهی و نوشتن گزارش به مقامات قضایی را بدانند.
- رابطه بین بیماری های مختلف روانپزشکی اطفال را با رفتارهای مجرمانه بدانند.

در حیطه مهارت :

- اقدامات درمانی بیماری های شایع مغز و اعصاب، و تعامل آن با بیماری های روانپزشکی را انجام دهند.
- اصول مشاوره مداخله در بحران در مورد بیماریهای جسمی را رعایت نمایند.
- موارد استفاده از داروها و ECT در بیماران طبی و جراحی، موارد منع استعمال و تداخلات دارویی و اصلاح مقدار دارو با توجه به وضعیت بیماران را بدانند .
- استفاده از درمانهای روانی - اجتماعی مانند روان درمانی های کوتاه مدت، تکنیک های رفتاری، خانواده درمانی و آموزش روانی را در بیماران جسمی انجام دهند.
- اصول پذیرش درمان و موارد بستری کردن (داوطلبانه، اجباری، کوتاه مدت و دراز مدت) را بدانند و در موارد لزوم از آن استفاده نمایند.
- قبل از امتحان ارتقاء ۱ به ۲ باید موضوع پایان نامه خود را در حوزه معاونت پژوهشی دانشکده ثبت نمایند. در غیر اینصورت اجازه شرکت در امتحان ارتقاء را ندارند.

در حیطه نگرش :

- آراستگی ظاهر مطابق با شئون دانشگاهی
- با بیماران برخورد اخلاقی و عرفی مناسبی داشته باشد و به درخواست های آنان توجه کند.
- به عقاید آنها در صورتیکه حالت مرضی نباشد احترام بگذارد و حتی در صورت مرضی بودن نیز به کرامت انسانی آنها احترام بگذارد.
- از درخواست آزمایشات پرهزینه و کم اثر برای آنان خودداری کند.
- آسان ترین، موثرترین و ارزان ترین راه را برای درمان بیماران انتخاب کند.
- به عادت ها، باورها، غذا، خواب، تکالیف مذهبی و نیازهای بیماران توجه کند..
- با همراهان آنان همدلی کرده، برخورد مناسب داشته باشد.

- در درمان وضعیت اقتصادی آنها را مد نظر قرار دهد.
 - در معاینه، تشخیص و درمان آنها، مسائل اخلاقی و قانونی را مدنظر قرار داده و آنها را رعایت کند.
 - در فوریت ها زمان را از دست ندهد.
 - مشور حقوق بیماران را رعایت کند. (کسب رضایت و براءت - رازداری)
 - برای انجام هر گونه اقدام درمانی (مثل ECT) از همراهان نزدیک بیمار و در صورت امکان از خود بیمار، کسب اجازه نماید.
 - برای فراگیران دیگر الگوی مناسبی باشد.
- * کوریکولوم فوق در چهارچوب برنامه مصوب دوره دو ساله دستیاری فوق تخصصی روانپزشکی اطفال تهیه شده است.